

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Πρακτικό έγκρισης Συγκλήτου 12/25-5-2016, θέμα 2^ο

ΜΑΪΟΣ 2016

**Ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας
έχοντας υπόψη:**

Τις διατάξεις:

1. Του Ν. 3685/2008 (Α' 148) «Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές»
2. Του άρθρου 8 παρ. 18 περ. ε του Ν. 4009/2011 (Α' 195) «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων»,
3. Του άρθρου 8 παρ. 10 περ. δ του Ν. 4009/2011 (Α' 195) «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων»,
4. Του άρθρου 26 παρ. 6 του Ν. 4386/2016 (Α' 83) «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις»
5. Το αριθμ. 12/25-5-2016, θέμα 2^ο απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας.
6. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Εγκρίνουμε τον κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών του ΤΕΙ ΔΜ, σύμφωνα με τα εξής:

Άρθρο 1

Δομή και κανόνες λειτουργίας των Π.Μ.Σ.

Το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Μακεδονίας έχει την ευθύνη για τον σχεδιασμό και την οργάνωση μεταπτυχιακών σπουδών και χορηγεί Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) σύμφωνα με τον Ν.3685/08 όπως εκάστοτε ισχύει.

Τα τμήματα του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας μπορούν να οργανώνουν αυτοδύναμα ή σε συνεργασία με άλλα τμήματα του ιδρύματος ή άλλων τμημάτων Ελληνικών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) ή με Τμήματα ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων του εξωτερικού, Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) για την χορήγηση Μ.Δ.Ε., σε συναφείς ειδικότητες με τα αντικείμενά τους ή τα αντικείμενα των Τομέων τους.

Σε περίπτωση Διακρατικών/ Διδρυματικών/Διατμηματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (ΕΠΣ) από τις Γενικές Συνελεύσεις Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ) των συνεργαζόμενων Τμημάτων, το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Συνελεύσεις Ειδικής Σύθεσης (Σ.Ε.Σ) των Ιδρυμάτων προκειμένου για Διακρατική/Διδρυματική/ Διατμηματική Συνεργασία ή από την Σ.Ε.Σ των ελληνικών

Ιδρυμάτων και το αρμόδιο όργανο του Πανεπιστημίου της Αλλοδαπής.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή αιτήματος έγκρισης Π.Μ.Σ. αποτελεί η πλήρωση των προϋποθέσεων που ορίζει η κείμενη νομοθεσία και η δυνατότητα των εμπλεκομένων αυτών Τμημάτων να υποστηρίξουν εκπαιδευτικά το πρόγραμμα σπουδών του ΠΜΣ.

Άρθρο 2

Όργανα Π.Μ.Σ.

Αρμόδια όργανα λειτουργίας των Π.Μ.Σ. του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας είναι:

- α. **Η Συνέλευση Ειδικής Σύγκλησης (Σ.Ε.Σ.) του Ιδρύματος:** Περιλαμβάνει τα μέλη Ε.Π. που με οποιαδήποτε ιδιότητα είναι μέλη της και δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών που ορίζονται από το Σύλλογο Μεταπτυχιακών Φοιτητών.
- β. **Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύγκλησης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του οικείου Τμήματος:** Απαρτίζεται από τον Προϊστάμενο του Τμήματος, τα μέλη Ε.Π. της Συνέλευσης του Τμήματος και δύο (2) εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος. Η Γ.Σ.Ε.Σ. είναι αρμόδια για την κατάρτιση και εισήγηση προτάσεων για Π.Μ.Σ., τον ορισμό των μελών της συντονιστικής επιτροπής, την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, τη συγκρότηση των επιτροπών επιλογής ή εξέτασης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από επί μέρους διατάξεις. Για διατμηματικά ή δι-ιδρυματικά ΠΜΣ οι αρμοδιότητες της ΓΣΕΣ ασκούνται από τη ΕΔΕ.
- γ. **Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ.:** Απαρτίζεται από μέλη Ε.Π. του Τμήματος, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και τα οποία ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό λειτουργίας του Προγράμματος.
- δ. **Η Ειδική Διατμηματική Επιτροπή** στο εξής Ε.Δ.Ε: συγκροτείται από μέλη ΕΠ/ΔΕΠ των Ιδρυμάτων που συμμετέχουν στην οργάνωση του προγράμματος, όπως προβλέπεται από το Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας.
- δ. **Ο Διευθυντής κάθε Π.Μ.Σ.:** Προεδρεύει της Σ.Ε., ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ του Τμήματος ή της ΕΔΕ , για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης. Ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. ή στην Ε.Δ.Ε. και στη Σ.Ε. κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική εφαρμογή του Π.Μ.Σ.
- ε. **Ο Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων:** Έχει την εποπτεία και το γενικότερο συντονισμό των μεταπτυχιακών σπουδών, σε επίπεδο Ιδρύματος.

Άρθρο 3

Οργάνωση των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

1. Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος εισηγείται προς την Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Ιδρύματος για την ίδρυση Προγραμμάτων Σπουδών Δευτέρου Κύκλου (Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Π.Μ.Σ).
2. Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών καταρτίζεται από Ειδική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από Καθηγητές της Σχολής του οικείου γνωστικού πεδίου, και συγκροτείται από την Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος, ή σε περίπτωση συνεργασίας Τμημάτων του ιδίου Α.Ε.Ι., από τις Γενικές Συνελεύσεις Ειδικής Σύνθεσης των συνεργαζόμενων Τμημάτων. Η τελική έγκριση Π.Μ.Σ. γίνεται από τον Πρόεδρο του Ιδρύματος, ύστερα από εισήγηση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος και σύμφωνη γνώμη της Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του Τ.Ε.Ι..
3. Το Τμήμα ή η ΕΔΕ συντονίζει και οργανώνει τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, που υπάγονται σε αυτό. Τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών λειτουργούν σύμφωνα με τον Οργανισμό του Ιδρύματος ή και αυτόν των άλλων Ιδρυμάτων σε περίπτωση συνεργασίας.
4. Οι ημερομηνίες των επιμέρους δραστηριοτήτων εκάστου προγράμματος, όπου και όσο είναι εφικτό, ακολουθούν το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών. Οι παρεκκλίσεις από το γενικότερο ακαδημαϊκό ημερολόγιο αποφασίζονται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος ή της ΕΔΕ, μετά από εισήγηση του Διευθυντή του προγράμματος.
5. Το αργότερο δέκα (10) ημέρες, πριν από την έναρξη των μαθημάτων κάθε διδακτικού εξαμήνου, συντάσσεται από τον Διευθυντή του προγράμματος και εγκρίνεται από τη Σ.Ε. ή την Ε.Δ.Ε., το πρόγραμμα μαθημάτων του ΠΜΣ, το οποίο ανακοινώνεται με ευθύνη του Διευθυντή του προγράμματος και το οποίο περιέχει: α) τα τυπικά προγράμματα σπουδών κάθε εξαμήνου, β) τα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού που θα διδάξουν κάθε μάθημα του (τυπικού) προγράμματος και γ) την ημέρα, την ώρα και την αίθουσα ή το χώρο που θα πραγματοποιείται κάθε μάθημα.
6. Τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας οργανώνονται με βάση το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων, ώστε να μπορούν να περιγραφούν με την απόδοση πιστωτικών μονάδων, σε όλα τα αυτοτελή εκπαιδευτικά συστατικά στοιχεία και δραστηριότητες που τα συνθέτουν και να είναι επίσης δυνατή η μεταφορά και συσσώρευση επιτυχών επιδόσεων σε άλλα αντίστοιχα προγράμματα σπουδών του ιδίου ή άλλου ανώτατου εκπαιδευτικού Ιδρύματος σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
7. Το Πρόγραμμα Σπουδών καταρτίζεται με βάση το περίγραμμα του προγράμματος σπουδών, το οποίο περιλαμβάνει:

- α) τους τίτλους των υποχρεωτικών και κατ' επιλογή μαθημάτων,
β) την περίληψη και μια ενδεικτική διάρκεια διδασκαλίας τους,
γ) τις μορφές διδασκαλίας που κρίνονται κατάλληλες για κάθε μάθημα.
8. Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος ή η Ε.Δ.Ε. αποφασίζει με βάση το περίγραμμα του προγράμματος σπουδών για την μορφή διδασκαλίας κάθε μαθήματος (θεωρητική, εργαστηριακή ή μεικτή μορφή διδασκαλίας).
9. Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και του απονέμεται τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών, όταν εξεταστεί επιτυχώς στα μαθήματα και στην μεταπτυχιακή του διατριβή που προβλέπονται από το Πρόγραμμα Σπουδών, σε συνδυασμό με την επιτυχή επίδοσή του στο σύνολο των ερευνητικών δραστηριοτήτων και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό των πιστωτικών μονάδων του προγράμματος.

Άρθρο 4

Κανόνες λειτουργίας

Κάθε Π.Μ.Σ. λειτουργεί με βάση το Ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 148 τ. Α' /16.7.2008), τον παρόντα κανονισμό και τον κανονισμό κάθε προγράμματος, ο οποίος ψηφίζεται από την ΓΣΕΣ ή την ΕΔΕ, κατά περίπτωση. Ο κανονισμός κάθε μεταπτυχιακού προγράμματος δεν μπορεί να έρχεται σε αντίθεση με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού αλλά θα αναφέρεται στις ιδιαιτερότητες του συγκεκριμένου προγράμματος.

Τα προγράμματα μπορούν να λειτουργούν σαν πλήρους φοίτησης (fulltime) και μερικής φοίτησης (parttime). Ο χρόνος διεξαγωγής των προγραμμάτων πλήρους φοίτησης είναι κατ' ελάχιστον τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα (συμπεριλαμβανομένης της διπλωματικής εργασίας) ενώ τα προγράμματα μερικής φοίτησης είναι κατ' ελάχιστον έξι (6) εξάμηνα (συμπεριλαμβανομένης της διπλωματικής εργασίας).

Η λειτουργία του ΠΜΣ δε μπορεί να αποβαίνει σε βάρος του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος που το διοργανώνει, αυτόνομα ή σε διατμηματικό επίπεδο ή της λειτουργίας του Ιδρύματος γενικότερα. Στα πλαίσια αυτά:

- Μέλη ΕΠ μπορούν να διδάσκουν σε Μεταπτυχιακά Προγράμματα του Ιδρύματος, εφόσον έχουν καλύψει το εκπαιδευτικό έργο που υποχρεούνται στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος τους.
- Μέλος ΕΠ του Ιδρύματος δε δύναται
 1. να διδάσκει περισσότερες των 6 ωρών εβδομαδιαία σε ΠΜΣ
 2. να συμμετέχει σε περισσότερα των τριών (3) μεταπτυχιακών μαθημάτων ανά ακαδημαϊκό εξάμηνο και

3. να συμμετέχει σε κάθε περίπτωση πάνω από το 25% των μαθημάτων ανά μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών.
- Το ανώτατο ημερήσιο όριο ωρών διδασκαλίας μέλους ΕΠ του Ιδρύματος δεν μπορεί να ξεπερνά αθροιστικά (προπτυχιακό και μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών) τις 8 ώρες διδασκαλίας.

Άρθρο 5

Αμοιβές

- Η ωριαία αποζημίωση των διδασκόντων του ΠΜΣ που είναι και μέλη ΕΠ του ΤΕΙ ΔΜ δε δύναται να ξεπερνά τα 80 € και μπορεί να διαμορφώνεται, ανάλογα με τη βαθμίδα στην οποία ανήκουν.
- Η αποζημίωση του Διευθυντή του ΠΜΣ δε δύναται να ξεπερνά τις 6.000 ευρώ ανά κύκλο ΠΜΣ.
- Οι λοιπές αμοιβές καθορίζονται σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσης του προγράμματος.
- Σε περίπτωση μη ύπαρξης κονδυλίων για την αποζημίωση του το μέλος ΕΠ δεσμεύεται να ολοκληρώσει τη διδασκαλία του (ων) μαθήματος (ων) που έχει αναλάβει μέχρι το πέρας του εξαμήνου.

Άρθρο 6

Εισακτέοι στα ΠΜΣ -Διαδικασίες Επιλογής

Στα Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Τίτλοι σπουδών από ξένα ΑΕΙ πρέπει να έχουν την αναγνώριση ισοτιμίας του ΔΟΑΤΑΠ.

Η επιλογή των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. γίνεται από επιτροπή μελών Ε.Π. του οικείου Τμήματος, ή Τμημάτων που συγκροτείται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε. Ο πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. ή την ΕΔΕ, κατά περίπτωση.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται κυρίως με συνεκτίμηση των εξής κριτηρίων:

- α. το βαθμό πτυχίου
- β. τη επίδοση σε προπτυχιακά μαθήματα που είναι σχετικά με τα γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.
- γ. τυχόν ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου.
- δ. επαγγελματική δραστηριότητα
- ε. τη αποδεδειγμένη γνώση της ξένης γλώσσας που απαιτείται από το ΠΜΣ

Αρμόδια για τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής των κριτηρίων αυτών, τον ορισμό

συμπληρωματικών κριτηρίων ή τη διεξαγωγή εξετάσεων και συνεντεύξεων, τα αποτελέσματα των οποίων συνεκτιμώνται κατά την επιλογή, είναι η Γ.Σ.Ε.Σ. ή η Ε.Δ.Ε.

Ο μέγιστος αριθμός εισακτέων που μπορεί να οριστεί σε κάθε κύκλο ΠΜΣ είναι σαράντα (40). Επιπλέον του αριθμού εισακτέων γίνεται δεκτός ένας (1) υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) που πέτυχε στο σχετικό διαγωνισμό μεταπτυχιακών σπουδών εσωτερικού του γνωστικού αντικείμενου του Π.Μ.Σ. και ένας (1) αλλοδαπός υπότροφος του Ελληνικού Κράτους. Ως υπεράριθμος δύναται να συμμετέχει ένα (1) μέλος ΕΤΕΠ και ένα μέλος Διοικητικού προσωπικού του Ιδρύματος κατόπιν απόφασης της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε., ανά κύκλο προγράμματος.

Άρθρο 7

Κριτήρια γλωσσομάθειας

Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων είναι η ελληνική ή/και η αγγλική. Η γλώσσα λειτουργίας του ΠΜΣ ορίζεται με απόφαση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ.

Το κάθε Π.Μ.Σ. δύναται να απαιτεί από τους υποψηφίους την γνώση ξένης γλώσσας για την μελέτη της ξένης βιβλιογραφίας. Η ελάχιστη γνώση της ξένης γλώσσας πιστοποιείται με κατάθεση σχετικού τίτλου για τις ξένες γλώσσες ή πιστοποιητικού γλωσσομάθειας από το Υπουργείο Παιδείας.

Εάν δεν υπάρχει σχετικό πιστοποιητικό, η γνώση της ξένης γλώσσας μπορεί να αξιολογείται, με απόφαση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ, από επιτροπή που συγκροτεί ο Διευθυντής του προγράμματος σε συνεργασία με τα μέλη ΕΠ του Ιδρύματος με γνωστικό αντικείμενο Ξένων Γλωσσών.

Άρθρο 8

Διδασκαλία – Επίβλεψη Μεταπτυχιακών φοιτητών

1. Τη διδασκαλία των μαθημάτων και τις ασκήσεις του Προγράμματος μπορούν να αναλαμβάνουν:

α) Μέλη Ε.Π. (καθηγητές, αν. Καθηγητές, επ. Καθηγητές, καθηγητές εφαρμογών) του οικείου Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΤΕΙ ΔΜ ή άλλου Α.Ε.Ι., αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές, ομότιμοι καθηγητές, επισκέπτες, ειδικοί επιστήμονες ή επιστημονικοί συνεργάτες του Ιδρύματος, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το διδασκόμενο μάθημα.

- β) Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών Ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, που είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και έχουν επαρκή επιστημονική ή συγγραφική δραστηριότητα.
- γ) Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.
2. Η διδασκαλία των μαθημάτων και των ασκήσεων του Π.Μ.Σ. ανατίθεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. ή την ΕΔΕ στην αρχή του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου
 3. Για την ανάπτυξη ειδικών θεμάτων μπορούν να προσκαλούνται επιστήμονες ή στελέχη αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος μπορεί να ανατίθεται επικουρικό έργο σε διδάσκοντες βάσει του Π.Δ. 407/1980, σε Ε.Δι.Π και Καθηγητές Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.Π.Α.Ι.Τ.Ε., οι οποίοι κατέχουν τα εκ του νόμου προβλεπόμενα τυπικά προσόντα.
 4. Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή, ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος ή της ΕΔΕ ένα μόνιμο μέλος Ε.Π., ως επιβλέπων. Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος και ο επιβλέπων έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας του μεταπτυχιακού φοιτητή. Ερευνητές αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, ή άλλα μόνιμα μέλη Ε.Π., μπορεί να ορίζονται συνεπιβλέποντες του μεταπτυχιακού φοιτητή.

Άρθρο 9

Διαδικασίες αναστολής φοίτησης - Απουσίες

Η αδικαιολόγητη απουσία των φοιτητών πέραν του 25% των συνολικών ωρών διδασκαλίας συγκεκριμένου μαθήματος έχει ως συνέπεια την υποχρέωση του φοιτητή να επαναλάβει την παρακολούθηση μαθήματος σε επόμενο αντίστοιχο εξάμηνο. Αν και πάλι απουσιάσει αδικαιολόγητα πέραν του 25% των ωρών διδασκαλίας του συγκεκριμένου μαθήματος έχει ως συνέπεια τη διαγραφή του από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής, που εγκρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. ή την Ε.Δ.Ε, η οποία μπορεί να αποφασίσει και την μετάταξη του φοιτητή σε αντίστοιχο πρόγραμμα μερικής φοίτησης εφ' όσον λειτουργεί στο Τμήμα που διοργανώνει το Πρόγραμμα. Σε περίπτωση συνέχισης αδικαιολόγητων απουσιών, πέραν του 25% ο σπουδαστής διαγράφεται μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής, που εγκρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε.

Ο κάθε φοιτητής μπορεί να ζητήσει με αίτησή του προς την Σ.Ε. ή την Ε.Δ.Ε την αναστολή της φοίτησης για συνολικό χρονικό διάστημα έως το 50% του τυπικού χρόνου φοίτησης του ΠΜΣ

παραθέτοντας τους σχετικούς λόγους. Η αναστολή δίνεται με απόφαση της Σ.Ε. ή της Ε.Δ.Ε. Κατά τη χρονική διάρκεια της αναστολής φοίτησης δεν καταβάλλονται δίδακτρα.

Άρθρο 10

Διάρκεια φοίτησης

I. Διάρκεια φοίτησης

Η χρονική διάρκεια φοίτησης για την απόκτηση Μ.Δ.Ε. ορίζεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. του κάθε Τμήματος στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ. και εγκρίνεται από την Σ.Ε.Σ. και δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα σπουδών.

Σε περίπτωση λειτουργίας Π.Μ.Σ μερικής φοίτησης, η διάρκειά του ορίζεται ως διπλάσια της ελάχιστης διάρκειας πλήρους φοίτησης.

Κατά την διάρκεια των σπουδών σε τμήμα πλήρους φοίτησης ενός Π.Μ.Σ., ο φοιτητής δύναται να ζητήσει την συνέχιση των σπουδών του σε Τμήμα μερικής φοίτησης του ίδιου Π.Μ.Σ. (εάν αυτό προσφέρεται) και αντίστροφα.

II. Διαδικασίες Διαγραφής

Σε περίπτωση υπέρβασης της ανώτατης διάρκειας φοίτησης ή ελλιπούς φοίτησης σύμφωνα με το Άρθρο 6 παραπάνω, ο φοιτητής διαγράφεται. Στην περίπτωση αυτή τα καταβληθέντα δίδακτρα δεν επιστρέφονται.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής είναι υποχρεωμένος να ολοκληρώσει τις σπουδές του το αργότερο εντός δύο ακαδημαϊκών ετών πέραν της κανονικής διάρκειας του Π.Μ.Σ. Μετά το τέλος της περιόδου αυτής ο φοιτητής διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

Άρθρο 11

Πειθαρχικά παραπτώματα

Φοιτητής\τρια του ΠΜΣ διαγράφεται από το ΠΜΣ σε περίπτωση διαπίστωσης λογοκλοπής στην μεταπτυχιακή εργασία.

Για τα πειθαρχικά παραπτώματα και την αντιμετώπισή τους ισχύουν οι διατάξεις που προβλέπονται στον εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος.

Άρθρο 12

Πρόγραμμα σπουδών

Ο αριθμός των εβδομάδων διδασκαλίας ανά εξάμηνο, είναι δεκατρείς (13). Η Γ.Σ.Ε.Σ. του κάθε Τμήματος ή η ΕΔΕ σύμφωνα με τον Νόμο 3374/2005, τον Νόμο 3685/2008 και την Υ.Α.

Φ5/89656/Β3/2007 περί εφαρμογής του συστήματος μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων καθορίζει :

- τον αριθμό των ελάχιστων διδακτικών ωρών ανά εξάμηνο και τον τρόπο αναπλήρωσής τους,
- τη διάρκεια των εξεταστικών περιόδων
- το αναλυτικό πρόγραμμα του κάθε Π.Μ.Σ., και το ωρολόγιο πρόγραμμα,
- το πρόγραμμα εξετάσεων και το ακαδημαϊκό ημερολόγιο που θα περιλαμβάνει:
 - α. ημερομηνία έναρξης εξαμήνου
 - β. ημερομηνία έναρξης κάθε μαθήματος
 - γ. ημερομηνία εξέτασης κάθε μαθήματος
 - δ. ημερομηνία καταβολής διδάκτρων
 - ε. ημερομηνία λήξης του εξαμήνου,

Το ωρολόγιο πρόγραμμα θα διανέμεται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές με την έναρξη του αντίστοιχου εξαμήνου και θα αναρτάται στις ιστοσελίδες των τμημάτων που συμμετέχουν στην υλοποίηση του ΠΜΣ και στην ιστοσελίδα του ίδιου του προγράμματος.

Κάθε ΠΜΣ του ΤΕΙ ΔΜ περιλαμβάνει υποχρεωτική παρακολούθηση των μαθημάτων του προγράμματος Σπουδών και την εκπόνηση και παρουσίαση της μεταπτυχιακής εργασίας. Τα μαθήματα διαρκούν από Οκτώβριο μέχρι Ιούνιο ή και Ιούλιο (ανάλογα με τις ανάγκες ολοκλήρωσης του ΠΜΣ). Τα μαθήματα των ΠΜΣ μπορούν να πραγματοποιούνται εκτός εργάσιμων ημερών ανάλογα με τις ανάγκες του.

Εκτός από τη διδασκαλία των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών του ΠΜΣ δύναται να πραγματοποιούνται και παράλληλες εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες. Για την παρακολούθηση των παράλληλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του ΠΜΣ χορηγείται βεβαίωση.

Άρθρο 13

Υποχρεώσεις για την λήψη του διπλώματος

Για την λήψη του διπλώματος απαιτείται η συγκέντρωση των απαιτούμενων από το ΠΜΣ πιστωτικών μονάδων με την επιτυχή εξέταση των προβλεπόμενων μαθημάτων και της Διπλωματικής Εργασίας.

Άρθρο 14

Διαδικασίες αναθεώρησης

Η αναθεώρηση ενός Π.Μ.Σ. μπορεί να γίνεται μετά την παρέλευση τριετίας από την έγκριση

λειτουργίας του και γίνεται με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε. του κάθε Τμήματος και έγκριση της Σ.Ε.Σ..

Άρθρο 15

Αξιολόγηση ποιότητας

Το πρόγραμμα και οι διδάσκοντες σ' αυτό αξιολογούνται σύμφωνα με το Νόμο 3374/2005 και τις διαδικασίες της Α.ΔΙ.Π.. Συγκεκριμένα, από την 9η έως τη 12η εβδομάδα μαθημάτων, σε κάθε μάθημα του ΠΜΣ, μοιράζεται στους φοιτητές ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση του μαθήματος όπως και των διδασκόντων του. Με την κατάθεση της Μεταπτυχιακής Διατριβής, ο φοιτητής καταθέτει στη γραμματεία του ΠΜΣ και συμπληρωμένο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης του ΠΜΣ. Η σύνταξη των ερωτηματολογίων γίνεται από τη ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος και η επεξεργασία τους γίνεται με ευθύνη του Διευθυντή του ΠΜΣ από τη Γραμματεία του ΠΜΣ, σε συνεργασία πάντα με την ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος.

Με ευθύνη της Σ.Ε. του ΠΜΣ συντάσσεται έκθεση αξιολόγησης στο τέλος του κάθε κύκλου σπουδών του ΠΜΣ. Η έκθεση εγκρίνεται από τη ΓΣΕΣ ή την ΕΔΕ και στη συνέχεια υποβάλλεται στη ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος. Τα περιεχόμενα της έκθεσης αξιολόγησης ορίζονται από την ΑΔΙΠ ή την ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος.

Άρθρο 16

Γραμματειακή κάλυψη

Το Τμήμα στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ. αναλαμβάνει και τη διοικητική υποστήριξη του Προγράμματος και μπορεί να στελεχώνεται από μόνιμους διοικητικούς υπαλλήλους του Τ.Ε.Ι. ή έκτακτους με σύμβαση έργου, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Με απόφαση του Συνέλευσης του ΤΕΙ μπορεί να δημιουργηθεί Γραμματεία ΠΜΣ η οποία και θα υποστηρίζει κεντρικά όλα τα ΠΜΣ του Ιδρύματος.

Η Γραμματεία του κάθε ΠΜΣ έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α. Διαδικασία προκήρυξης θέσεων Μεταπτυχιακών Φοιτητών, μετά την λήψη της σχετικής απόφασης από την ΓΣΕΣ ή την ΕΔΕ.
- β. Συγκέντρωση δικαιολογητικών υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών.
- γ. Εγγραφές (μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής) των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών στην αρχή κάθε διδακτικής περιόδου.
- δ. Σύνταξη καταλόγου εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών ανά πρόγραμμα και μάθημα.
- ε. Τήρηση καρτέλας για κάθε εγγεγραμμένο μεταπτυχιακό φοιτητή και ενημέρωσή της

κατά τη διάρκεια των σπουδών.

στ. Έκδοση δελτίων βαθμολογίας των μεταπτυχιακών φοιτητών.

ζ. Τήρηση πρακτικών.

η. Έκδοση πάσης φύσεως πιστοποιητικών και βεβαιώσεων, που χορηγούνται κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων και υπογράφονται από τον Γραμματέα του ΠΜΣ.

Άρθρο 17

Φοίτηση

- α. Τα ΠΜΣ εισάγουν φοιτητές μία φορά κάθε έτος. Η σχετική προκήρυξη δημοσιεύεται **τουλάχιστον** τρεις μήνες πριν την ημερομηνία έναρξης του νέου κύκλου του ΠΜΣ.
- β. Εάν κάποιος φοιτητής αποτύχει στις εξετάσεις έχει τη δυνατότητα να επαναλάβει τις εξετάσεις του μαθήματος μέχρι δύο ακόμα φορές. Σε περίπτωση αποτυχίας ο φοιτητής διαγράφεται από το πρόγραμμα.
- γ. Η διπλωματική εργασία συγγράφεται μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα έξι μηνών από την επίσημη έγκριση του θέματος από τη ΣΕ ή την ΕΔΕ του Π.Μ.Σ..
- δ. Ο μέγιστος αριθμός μαθημάτων που μπορεί να αποτύχει ο φοιτητής ανά εξάμηνο είναι το 50% των μαθημάτων του τυπικού εξαμήνου
- ε. Εάν ο φοιτητής απορριφθεί στο στάδιο της διπλωματικής εργασίας τότε η διπλωματική εργασία επαναλαμβάνεται για μία μόνο φορά. Σε περίπτωση και δεύτερης αποτυχίας, ο φοιτητής λαμβάνει βεβαίωση παρακολούθησης του Προγράμματος και δεν του απονέμεται το ΜΔΕ.
- στ. Για την εκπόνηση της ΜΔΕ ορίζεται από τη ΣΕ επιβλέπων καθηγητής ένας από τους διδάσκοντες στο ΠΜΣ. Η εξέταση της ΜΔΕ γίνεται από τριμελή επιτροπή που ορίζεται από τη ΣΕ και αποτελείται από διδάσκοντες στο ΠΜΣ. Ο επιβλέπων καθηγητής είναι πρόεδρος της εξεταστικής επιτροπής. Ο τελικός βαθμός είναι ο αριθμητικός μέσος όρος της βαθμολογίας των τριών μελών της εξεταστικής επιτροπής.
- ζ. Η βαθμολογική κλίμακα είναι 0-10 και ως κατώτερος προβιβάσιμος βαθμός θεωρείται το 5.
- η. Ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών σε κάθε μάθημα ανακοινώνεται από τον διδάσκοντα στην πρώτη παράδοση του μαθήματος.
- θ. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης επικυρώνονται και οριστικοποιούνται από τη ΣΕ, η οποία ορίζει σε κάθε μάθημα ένα μέλος της για τη δειγματοληπτική εξέταση γραπτών ή/και εργασιών των φοιτητών.
- ι. Οι Μ.Φ συμμετέχουν με εκπροσώπους τους οι οποίοι ορίζονται από τον νόμιμο σύλλογο

μεταπτυχιακών φοιτητών σε όλα τα συλλογικά όργανα του ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας, στα οποία προβλέπεται από το νόμο η συμμετοχή τους, καθώς και στα εκλεκτορικά σώματα για την ανάδειξη Προεδρικών Αρχών, Διευθυντών των Σχολών και Προϊσταμένων των Τμημάτων όπως ορίζεται από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.

Για τα κοινά Π.Μ.Σ. με αναγνωρισμένα ομοταγή ιδρύματα του εσωτερικού θα λαμβάνεται υπόψη και ο κανονισμός του αντίστοιχου ιδρύματος στον ιδιαίτερο κανονισμό του συγκεκριμένου προγράμματος. Σε περίπτωση διαφοροποίησης των κανονισμών των δύο ιδρυμάτων θα πρέπει να υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας.

Άρθρο 18

Οικονομική Υποστήριξη και Διαχείριση των Π.Μ.Σ.

Πηγές εσόδων μπορεί να είναι δωρεές, χορηγίες, παροχές, κληροδοτήματα φορέων του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα γενικά, νομικά ή φυσικά πρόσωπα, ερευνητικά προγράμματα, κοινοτικά προγράμματα, επιχορηγήσεις του κρατικού προϋπολογισμού και δίδακτρα.

Τα δίδακτρα, όπου προβλέπονται, καταβάλλονται εφ' άπαξ ή σε δόσεις, σύμφωνα με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ ή κατά περίπτωση της ΕΔΕ. Στα αυτοχρηματοδοτούμενα προγράμματα τόσο για τη βιωσιμότητά των, όσο και για λόγους ίσης μεταχείρισης όλων των φοιτούντων, έκαστος τούτων θα πρέπει να είναι συνεπής με τις οικονομικές υποχρεώσεις που αναλαμβάνει με την εγγραφή του στο Πρόγραμμα. Σε αντίθετη περίπτωση η Γ.Σ.Ε.Σ /ΕΔΕ μπορεί να αποφασίσει τη διακοπή της φοίτησης του υπόχρεου. Οι φοιτητές του Π.Μ.Σ. επιβαρύνονται το κόστος προμήθειας απαραίτητων συγγραμμάτων ενώ δικαιούνται για όλη τη διάρκεια της φοίτησής τους των παροχών της φοιτητικής μέριμνας σύμφωνα με τα κριτήρια των προπτυχιακών φοιτητών.

Την οικονομική διαχείριση και λογιστική παρακολούθηση των Π.Μ.Σ. έχει ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας του Τ.Ε.Ι.. Ο ΕΛΚΕ θα πρέπει να διαθέτει ξεχωριστό λογαριασμό τραπεζής για τις εισπράξεις - πληρωμές κάθε Π.Μ.Σ. οι οποίες και κατανέμονται ως εξής:

- α.** 65% για λειτουργικά έξοδα του προγράμματος και για αμοιβές - αποζημιώσεις του διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού για εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους, καθώς και για τη χορήγηση υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές μετά από πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της ΕΔΕ. (Ν. 3628/2008)
- β.** 25% για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του ιδρύματος που αφορούν τα Π.Μ.Σ. (Ν. 3794/2009) και
- γ.** 10% κρατήσεις υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. (Ν. 3628/2008).

Σε περίπτωση που τα έσοδα υπερβαίνουν τα έξοδα τότε το υπόλοιπο μεταφέρεται στο επόμενο έτος ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς σχετικούς με το ΠΜΣ.

Ο καταμερισμός των λειτουργικών δαπανών του συνολικού προϋπολογισμού του ΠΜΣ δύναται να τροποποιείται μέχρι του ποσοστού 10%, κατόπιν απόφασης της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ.

Άρθρο 19

Αποφοίτηση

Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που ολοκλήρωσαν τις υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από την παρακολούθηση του ΠΜΣ απονέμεται ΜΔΕ.

Στον απόφοιτο του ΠΜΣ μπορεί να χορηγείται πριν από την τελετή απονομής του τίτλου, βεβαίωση ότι έχει περατώσει επιτυχώς την παρακολούθηση του προγράμματος.

Πρωτότυπο δίπλωμα εκδίδεται μόνο ένα και δεν αντικαθίσταται σε περίπτωση απώλειας ή καταστροφής από οποιαδήποτε αιτία. Ο κάτοχος του ΜΔΕ δικαιούται να λάβει τα πιστοποιητικά και αντίγραφα διπλώματος που επιθυμεί.

Άρθρο 20

Απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης και Παράρτημα Διπλώματος

Το τελετουργικό αποφοίτησης ορίζεται από τη ΓΣΕΣ ή την ΕΔΕ.

Το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) εκδίδεται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ και υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Ιδρύματος και τον Διευθυντή του ΠΜΣ, ή όπως αλλιώς ορίζεται από το ειδικό πρωτόκολλο συνεργασίας των Διιδρυματικών/Διακρατικών ΠΜΣ.

Στο ΜΔΕ αναγράφονται τα Τμήματα ή και τα Ιδρύματα που συμμετέχουν στην οργάνωση του ΠΜΣ, και τα τυχόν εμβλήματα των ιδρυμάτων, η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του ΜΔΕ, ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του ΠΜΣ, τα στοιχεία του φοιτητή και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης της επίδοσης του ως Καλώς - Λίαν Καλώς - Άριστα. Ο χαρακτηρισμός αυτός προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του ΠΜΣ και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, στρογγυλοποιημένα στο πλησιέστερο πρώτο δεκαδικό. Η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της ΜΔΕ. Ο βαθμός του ΜΔΕ χαρακτηρίζεται ως Καλώς από 5,0 έως 6,4, Λίαν Καλώς από 6,5 έως 8,4 και Άριστα από 8,5 έως 10.

Στο ΜΔΕ επισυνάπτεται παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement) σε σχέση με το οποίο ισχύουν οι ρυθμίσεις του άρθρου 15ν. 3374/2005 και της ΥΑ Φ5/ 89656/Β3/13-8-07 (ΦΕΚ 1466ΤΒ).

Άρθρο 21

Υποτροφίες

Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τους υποψήφιους διδάκτορες δύνανται να χορηγούνται υποτροφίες:

α) Από τα κληροδοτήματα του Ιδρύματος σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται σε αυτά.

β) Από τα έσοδα ή χορηγίες του ΠΜΣ.

Σε κάθε Π.Μ.Σ., μπορεί με απόφαση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ να παρέχεται ένας αριθμός υποτροφιών με κριτήρια που καθορίζονται από την ΓΣΕΣ ή την ΕΔΕ. Ο αριθμός των υποτροφιών του κάθε ΠΜΣ και τα κριτήρια λήψης τους αναφέρονται στη σχετική προκήρυξη για την πλήρωση των θέσεων του ΠΜΣ.

Η Γ.Σ.Ε.Σ ή η Ε.Δ.Ε. δύνανται να χορηγεί υποτροφίες σε μέλη του Ιδρύματος που είναι φοιτητές του ΠΜΣ, εφόσον τα μέλη αυτά προσφέρουν αποδεδειγμένη και εκτός του κανονικού τους ωραρίου εργασία προς το Τμήμα που υπηρετούν. Σε κάθε περίπτωση ο αριθμός των υποτροφιών αυτής της κατηγορίας δε μπορεί να ξεπερνά τη μία ανά κύκλο ΠΜΣ.

Άρθρο 22

Ορκωμοσία

1. Φοιτητής/τρια που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις μεταπτυχιακές σπουδές του, ορκίζεται ενώπιον του Πρύτανη, του Διευθυντή του ΠΜΣ και του Προέδρου του Τμήματος σε συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος. Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς αποπεράτωσης των σπουδών.
2. Η ορκωμοσία γίνεται σε τελετή, με απαραίτητη την παρουσία των αποφοίτων, σε ημέρα που ορίζεται από τον Διευθυντή του ΠΜΣ ή της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής.
Το κείμενο του όρκου για τους αποφοίτους που αποκτούν Μ.Δ.Ε. έχει ως εξής:

Του Διπλώματος των Μεταπτυχιακών Σπουδών/του Τμήματος του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της Δυτικής Μακεδονίας αξιωθείς καθομολογώ τάδε:

« Κατ ' αρετήν και δικαιοσύνην βιώσομαι/ και εν πίστει αεί πολιτεύσομαι/, πρότυπον εμαυτόν παρέχων/ και τα εκ του Ιδρύματος κτηθέντα διδάγματα/ πιστώσ και ακριβώς εν τω βίω τηρών και τοις άλλοις μεταλαμπαδεύων,/ ωφέλιμον ούτω εμαυτόν τη Πολιτεία και ανθρώπων Κοινωνίαν παρέχων».

Άρθρο 23

Τίτλος Σπουδών

1. α) Ο τίτλος του Μ.Δ.Ε. που διοργανώνεται από ένα Τμήμα υπογράφεται από τον Πρύτανη, και τον Διευθυντή του Μεταπτυχιακού Προγράμματος.

β) Σε περίπτωση Π.Μ.Σ. που διοργανώνεται από Τμήμα του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας σε συνεργασία με Τμήμα ή Τμήματα άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, και εφ' όσον το σχετικό Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας δεν ορίζει διαφορετικά, το Τμήμα του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας που συμμετέχει στο πρόγραμμα χορηγεί χωριστό τίτλο Μ.Δ.Ε., στον οποίο γίνεται μνεία και του συνεργαζόμενου Τμήματος ή των συνεργαζόμενων Τμημάτων του άλλου ή των άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, καθώς και του οικείου Ιδρύματος ή Ιδρυμάτων. Ο τίτλος αυτός υπογράφεται από τον Πρόεδρο του ΤΕΙ και τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

Για τον τίτλο του Μ.Δ.Ε. χρησιμοποιείται ενιαίος τύπος σύμφωνα με τα ακόλουθα πρότυπα, όλα τα στοιχεία του οποίων (σχήμα και μέγεθος τίτλου, μέγεθος και διάταξη εμβλήματος, διακοσμητικών στοιχείων και κειμένου, αποστάσεις, γραμματοσειρά κ.λπ.) είναι δεσμευτικά:

α) Τύπος τίτλου Μ.Δ.Ε. για Π.Μ.Σ. που διοργανώνεται από ένα Τμήμα του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας:

ΑΝΑΓΛΥΦΗ
ΣΦΡΑΓΙΔΑ
ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Αριθμός πτυχίου:

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ**

Ο ΤΟΥ

ολοκλήρωσε με επιτυχία τις σπουδές του
και ανακηρύχθηκε διπλωματούχος του
Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης στη

**«ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ»
(ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ)**

την, με απόδοση
.....(περιγραφή βαθμού)

(Τόπος έκδοσης, ημερομηνία)

Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ
ΤΟΥ ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΟΥ ΠΙΜΣ

β) Τύπος τίτλου Μ.Δ.Ε. για Διατμηματικό Π.Μ.Σ.:

**ΑΝΑΓΛΥΦΗ
ΣΦΡΑΓΙΔΑ
ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ**

Αριθμός πτυχίου:

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Ο ΤΟΥ

ολοκλήρωσε με επιτυχία τις σπουδές του
και ανακηρύχθηκε διπλωματούχος του
Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης στη

«ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ»

(ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ)

την, με απόδοση

.....(περιγραφή βαθμού)

(Τόπος έκδοσης, ημερομηνία)

Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ
ΤΟΥ ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΟΥ ΠΜΣ

γ) Τύπος τίτλου Μ.Δ.Ε. για Διδρυματικό Π.Μ.Σ.:

ΑΝΑΓΛΥΦΗ ΣΦΡΑΓΙΔΑ
ΤΕΙ ΔΜ

ΑΝΑΓΛΥΦΗ ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ/ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ

Αριθμός πτυχίου:

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Ο ΤΟΥ

ολοκλήρωσε με επιτυχία τις σπουδές του
και ανακηρύχθηκε διπλωματούχος του
Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης στη

«ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ»

(ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ)

την, με απόδοση
.....(περιγραφή βαθμού)

(Τόπος έκδοσης, ημερομηνία)

Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ
ΤΟΥ ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ
ΤΟΥ

Άρθρο 24

Κατάρτιση Π.Μ.Σ. από τα Τμήματα

1. Το Σχέδιο Π.Μ.Σ. που καταρτίζεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύγκλησης κάθε Τμήματος του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας και υποβάλλεται προς έγκριση στη Σύγκλητο του Ιδρύματος περιλαμβάνει, στο πλαίσιο των ανωτέρω οριζόμενων, τουλάχιστον τα εξής στοιχεία:
 - α) Τον τίτλο, το αντικείμενο και τον σκοπό του προγράμματος.
 - β) Τον τίτλο και το αντικείμενο των κατευθύνσεων και ειδικεύσεων, εφ' όσον υπάρχουν.
 - γ) Το είδος των μεταπτυχιακών τίτλων που απονέμονται.
 - δ) Τις κατηγορίες των πτυχιούχων που γίνονται δεκτές.
 - ε) Τις προϋποθέσεις για την τυχόν προβλεπόμενη μερική φοίτηση και τη δομή του προγράμματος για την περίπτωση αυτή.
 - στ) Τον αριθμό των εισακτέων μεταπτυχιακών φοιτητών και το ρυθμό εισαγωγής (κατ' έτος ή κατά κύκλο).
 - ζ) Τις ειδικότερες προϋποθέσεις εισαγωγής.
 - η) Τη χρονική διάρκεια της φοίτησης.
 - θ) Τον τίτλο και το περιεχόμενο των μαθημάτων.
 - ι) Την κατανομή των μαθημάτων στα εξάμηνα και τον χαρακτηρισμό τους ως υποχρεωτικών ή επιλογής, περιλαμβανομένου του ορισμού τυχόν προαπαιτούμενων μαθημάτων.
 - ια) Τη γλώσσα διδασκαλίας, εάν δεν είναι η ελληνική.
 - ιβ) Τη διδακτική και ερευνητική απασχόληση των μεταπτυχιακών φοιτητών, τις πρακτικές ασκήσεις και κάθε άλλου είδους δραστηριότητα.
 - ιγ) Τον καθορισμό των πιστωτικών μονάδων σύμφωνα με το ισχύον ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων.
 - ιδ) Τις δυνατότητες και τις ανάγκες του Τμήματος σε προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή για την απρόσκοπτη λειτουργία του προγράμματος.
 - ιε) Τη χρονική διάρκεια λειτουργίας του Π.Μ.Σ.
 - ιστ) Αναλυτικά το κόστος της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής και της λειτουργίας του Π.Μ.Σ.
 - ιζ) Τις πηγές χρηματοδότησης του Π. Μ.Σ. με την αναμενόμενη κάλυψη του κόστους του προγράμματος από κάθε μία από αυτές, όπου μπορεί να περιλαμβάνεται και γνώμη για την καταβολή διδάκτρων και το ύψος αυτών.

2. Σε περίπτωση αναθεώρησης του Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Σχέδιο Τροποποίησης ή νέο Σχέδιο Π.Μ.Σ. με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνδεσης του Τμήματος ή των συνεργαζόμενων Τμημάτων, στην οποία, πέραν των απαιτούμενων στοιχείων της προηγούμενης παραγράφου, αναλύονται οι λόγοι που υπαγορεύουν την αναθεώρηση σε σχέση με την έως τότε λειτουργία του Προγράμματος και ρυθμίζεται η μετάβαση στο αναθεωρημένο Π.Μ.Σ. με μεταβατικές διατάξεις.